

El més gran del món

Avui inauguren oficialment el Gran Telescopi de les Canàries

● Els Reis d'Espanya inauguraran avui oficialment el Gran Telescopi de les Canàries (GTC), en un acte que se celebrarà a l'observatori del Roque de los Muchachos, a l'illa de La Palma, i al qual assistiran més de cinc-cents astrònoms de tot el món. El GTC, que ha costat 130 milions d'euros, finançats pels governs espanyol i canari, per mitjà de l'empresa pública Grantecan, és el telescopi òptic infraroig més gran del món, compost per 36 elements que formen una superfície similar a un mirall circular de 10,4 metres de diàmetre.

En aquesta gran infraestructura científica, hi han participat, a més, institucions mexicanes com ara la Universitat Autònoma de Mèxic i l'Institut d'Astrofísica, Òptica i Electrònica; la Universitat de Florida dels EUA, i la Unió Europea amb els Fons Europeus de Desenvolupament Regional (Feder).

Per Stan Dermott, presi-

dent del departament d'astronomia de la Universitat de Florida, les mides del GTC i la seva tecnologia li permeten no només recollir més llum que cap altre telescopi conegut, sinó descompondre-la en un focus més clar i agut.

Prop de seixanta astrònoms d'aquest centre educatiu, així com estudiants i graduats d'aquesta disciplina científica han participat en les operacions d'investigació i observació realitzades pel Gran Telescopi de les Canàries.

El telescopi va apuntar per primera vegada al cel el 13 de juliol del 2007, en un acte presidit pel príncep d'Astúries, que va ser l'encarregat d'introduir-hi els codis de posada en funcionament. L'acte «de primera llum» va ser seguit per més de 10.000 internautes de tot el món a través de la xarxa.

Des de llavors, els científics han desenvolupat diverses proves i ajustaments en aquest instrument científic, que servirà, entre altres qüestions, per

visualitzar planetes freds i saber més dels camps magnètics i de la formació dels planetes.

Veure un llumí

«Permetrà als astrònoms plantejar-se reptes fa anys inimaginables, com per exemple «intentar veure un llumí cremant en un racó d'un Nova York en flames», ha explicat el director general de l'Institut Astrofísic de les Canàries (IAC), Francisco Sánchez. El juny passat, el telescopi, que va començar la seva activitat el març del 2009, ofería les primeres dades científiques utilitzades en mitja dotzena de programes d'observació, dedicats a projectes que abasten des de l'estudi de planetes més enllà del sistema solar fins a la recerca de galàxies primigènies.

Aquest mateix mes, el GTC començava a produir imatges, com la de la galàxia M51, més coneguda com la galàxia Remolí, localitzada a 23 milions d'anys llum de distància de la Terra.

El Gran Telescopi de les Canàries, instal·lat a l'illa de La Palma. / EFE

Estrella de neutrons

● El Gran Telescopi de les Canàries ja ha obtingut el primer èxit en aconseguir la imatge més profunda de la zona on resideix una possible estrella de neutrons a la Via Làctia, sobre la qual investigadors de l'Institut d'Astrofísica d'Andalusia suggereixen que es tracta d'un esclat còsmic de raigs gamma en una galàxia molt llunyana.

Segons l'Institut d'Astrofísica de les Canàries (IAC), el GTC ha aconseguit la millor imatge d'un fenomen còsmic que va sorprendre la comunitat astrofísica a principi d'aquest mes. Després

d'apuntar el major telescopi òptic infraroig del món cap a la font en una observació d'urgència, investigadors de l'Institut d'Astrofísica d'Andalusia (IAA) del CSIC no descarten la possibilitat que l'explosió provingui d'una estrella de neutrons –magnetar– localitzada a la Via Làctia.

Alberto J. Castro-Tirado, investigador principal d'aquestes observacions amb el GTC, va rebre la posició aproximada de l'objecte per SMS a partir de la detecció de raigs gamma del satèl·lit *Swift*.